

Univerzita Palackého
v Olomouci

Katedra rozvojových studií

O Katedře rozvojových studií

Dnešní svět je charakteristický velkými rozdíly v ekonomické, sociální, politické i environmentální úrovni mezi zeměmi, regiony a lidmi. Vedle přibližně miliardy v průměru bohatých lidí, kam patříme i my, žije zhruba pět miliard různě bohatých či chudých, přesto bohatnoucích lidí, a asi miliarda těch nejchudších. To je jen jeden příklad otázek mezinárodního a udržitelného rozvoje, kterými se na Katedře rozvojových studií zabýváme a k jejichž řešení bychom ve spolupráci s našimi studenty, absolventy a odbornou i širokou veřejností chtěli přispět.

Katedra rozvojových studií vznikla na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2007. To však bylo jen logickým vyústěním dlouhodobějšího procesu, který na Univerzitě Palackého započal mnohem dříve. Již od roku 1998 pořádalo Centrum interdisciplinárních studií Univerzity Palackého každoroční ***Letní školu rozvojové spolupráce***.

O pět let později byl otevřen bakalářský obor ***Mezinárodní rozvojová studia*** (MRS), první svého druhu ve střední a východní Evropě, na který navázal obor magisterský a později také doktorský (Ph.D.). Aktuálně tedy nabízíme v evropském měřítku unikátní systém komplexního vzdělávání v oblasti rozvojových studií od bakalářského po doktorský stupeň. A že se nám naše práce daří, dokazuje například prestižní mezinárodní akreditace IAC/EADI pro náš magisterský obor, který toto ocenění získal jako první ve střední a východní Evropě. Protože se chceme také otevřít světu a máme mezinárodní ambice, zahájili jsme v roce 2014 magisterský obor ***International Development Studies*** vyučovaný v anglickém jazyce.

V září 2014 jsme otevřeli bakalářský obor ***Environmentální studia a udržitelný rozvoj***, který je více orientován na vzájemné souvislosti životního prostředí a rozvoje v České republice a ve střední Evropě. Jedná se o první studijní obor v České republice, který se explicitně zaměřuje nejen na životní prostředí, ale také na širší koncept dlouhodobě udržitelného rozvoje. Na tento bakalářský obor by měl v budoucnu navázat magisterský studijní obor ***Foresight v životním prostředí a rozvoji***, tedy studium možných budoucích vývojových trendů v životním prostředí a rozvoji.

Jsmo otevřeným a dynamicky se rozvíjejícím akademickým pracovištěm, které poskytuje vzdělání a realizuje výzkum v oblasti rozvojových a environmentálních studií. Chceme inspirovat studenty, odbornou i širokou veřejnost a přispívat k řešení otázek udržitelného rozvoje a k lepšímu fungování lidské společnosti. Osobnostní růst studentů a uplatnitelnost našich absolventů podporujeme prostřednictvím individuálního přístupu a mezinárodní spolupráce. Chcete-li být součástí tohoto poslání, přidejte se k nám a zkoumejte s námi svět ve vzájemných a často komplikovaných souvislostech.

Bakalářský obor Mezinárodní rozvojová studia

Bakalářský obor Mezinárodní rozvojová studia poskytuje studentům teoretické znalosti a praktické dovednosti pro porozumění geografickým a socio-ekonomickým faktorům rozvoje méně rozvinutých zemí. Cílem oboru je připravit odborníky v oblasti mezinárodního rozvoje. Získané kompetence umožní absolventům analyzovat rozvojové problémy, navrhovat a realizovat jejich řešení na úrovni politické i praktické, a to při respektování lokálních podmínek.

Absolventi oboru budou připraveni na práci v národních i mezinárodních institucích působících v oblasti mezinárodního rozvoje. Především jde o vládní a nevládní instituce, které realizují programy a projekty v rozvojových zemích (včetně rozvojové spolupráce), a dále nevládní think-tanky a organizace, jež se zabývají rozvojovou problematikou. Komplexní znalost rozvojových regionů, ekonomické a environmentální základy a jazyková vybavenost umožňují absolventům pracovat také v soukromých společnostech s aktivitami v zahraničí. Praktické a relativně široké zaměření studijního oboru umožní absolventům uplatnění i mimo oblast mezinárodního rozvoje, například ve veřejné správě v České republice. Absolventi oboru budou také připraveni pro další studium v navazujících magisterských oborech podobného zaměření.

Bakalářský obor Mezinárodní rozvojová studia

Studijní plán klade důraz na geografické zaměření oboru (základy fyzické a humánní geografie, regio-nální geografie rozvojových regionů) a na vyváženost ostatních disciplín, které přispívají k porozumění problémům rozvojových zemí. Jádrem studijního oboru jsou rozvojově zaměřené předměty, zejména rozvojové teorie, rozvojová ekonomie a politika, rozvojová spolupráce. Kromě teoretických znalostí nabízí studium předměty zaměřené na osvojení praktických dovedností (především v oblastech získá-ní, zpracování a vyhodnocení informací), zvýšení jazykových kompetencí (angličtina a druhý cizí jazyk) a řízení projektů. V rámci volitelného okruhu státních závěrečných zkoušek si studenti vybírají jedno ze dvou studijních zaměření – Rozvojová ekonomie a politika, nebo Environmentální studia.

Zaměření **Rozvojová ekonomie a politika** je určeno studentům, kteří mají zájem porozumět eko-nomickému přístupu k rozvojovým problémům. Studenti získají přehled o základních ekonomických konceptech a budou schopni analyzovat rozvojové otázky v oblastech, jako jsou rozvoj a kvalita života, ekonomický růst, chudoba, nerovnost, populace, vzdělání, zemědělství, přírodní zdroje, industrializa-ce, mezinárodní obchod, mikrofinance, rozvojová pomoc a další.

Zaměření **Environmentální studia** je vhodné pro studenty se zájmem o teoretické i praktické aspekty problematiky životního prostředí ve vztahu k socio-ekonomickému rozvoji (nejen) hospodářsky méně rozvinutých zemí světa. Studenti získají přehled o klíčových ekologických zákonitostech, globálních vý-zvách a možnostech jejich řešení. Součástí studijního zaměření je také tematika ekonomie životního prostředí a rozvoje venkova.

Poznámka:
předměty volitelného okruhu státní závěrečné zkoušky: (1) Rozvojová ekonomie a politika, (2) Environmentální studia.
* Studenti si volí dle svého zájmu pouze určitý počet předmětů z nabídky.

	POVINNÉ	POVINNĚ VOLITELNÉ *
ROZVOJOVÉ	Úvod do rozvojových studií Rozvojové teorie Rozvojová spolupráce	Blok expertů 1 a 2 Development Issues 1, 2 a 3 Bezpečnost, konflikt a rozvoj
GEOGRAFICKÉ	Politická geografie Základy fyzické geografie 1 a 2 Základy humánní geografie 1 a 2 Regionální geografie subsaharské Afriky Regionální geografie Latinské Ameriky Regionální geografie S Afriky a Z Asie Regionální geografie J a V Asie	Základy kartografie Regiony a geografická regionalizace
ENVIRONMENTÁLNÍ	Úvod do životního prostředí Globální environmentální problémy	Základy ekologie Ekologická a globální výchova Přehled přírodních rizik a hazardů Zemědělství a rozvoj venkova Environmentální etika
EKONOMICKÉ	Základy ekonomie Rozvojová ekonomie a politika 1	Rozvojová ekonomie a politika 2 Alternativní ekonomické směry Ekonomie životního prostředí
OSTATNÍ SPOLEČENSKÉ	Úvod do sociologie Mezinárodní vztahy	Veřejná správa Civilizační změny v historickém kontextu Úvod do studia práva 1 a 2 Úvod do prognostiky Základy diplomacie Kulturní antropologie
METODOLOGICKÉ	Základy aplikované statistiky 1 Kvalitativní metody	Základy aplikované statistiky 2
JAZYKOVÉ	Anglický jazyk 1, 2, 3	Francouzský jazyk 1, 2, 3, 4 Španělský jazyk 1, 2, 3, 4 Ruský jazyk 1, 2, 3, 4
PRAKTICKÉ	Práce s počítačem – zpracování dat Projektový cyklus Praxe v instituci	Globální zdraví 1 Zdravotní kurz Geografická exkurze do rozvojového regionu GIS v rozvoji 1 a 2 Participativní mapování a GIS v rozvoji Exkurze do rozvojových institucí v ČR Příprava na práci v rozvojových zemích Personální a finanční management

Bakalářský obor Environmentální studia a udržitelný rozvoj

Obor Environmentální studia a udržitelný rozvoj je koncipován jako tříletý bakalářský studijní program, nabízející komplexní uvedení do oblasti životního prostředí se zřetelem ke globálním aspektům a hledání udržitelnosti současného životního stylu. Cílem studia je poskytnout jak teoretické znalosti v oblasti environmentální problematiky, tak i kurzy praktických dovedností uplatnitelných v praxi. Hlavní témata udržitelného rozvoje jsou studována jak z pohledu geografie (především fyzicko-geografických věd), tak z pohledu aplikovaných přírodních věd (ochranářské biologie, monitoringu atd.) i společenskovedních disciplín (environmentalistiky). Studijní plán také zahrnuje předměty připravující absolventy na bezprostřední zapojení do praxe (státní správa, management NGO atd.).

Absolvent oboru získá ucelený základní přehled o klíčových tématech v oblasti životního prostředí, který mu umožní kvalifikovaně posoudit a nalézt správné rozhodnutí při řešení konkrétních problémů v praxi. Získané dovednosti může uplatnit jak v oblasti státní správy a samosprávy, tak v ziskovém (podnikatelském) i neziskovém (nevládním) sektoru. Mezi žádané dovednosti patří např. znalosti z aplikovaných věd o Zemi (GIS), hodnocení vlivu na životní prostředí (EIA) či aplikace principů udržitelného rozvoje na lokální úrovni (Agendy 21). Teoretický základ studia jej připraví jak pro výkon konkrétního zaměstnání, tak pro pokračování ve specializovaném studiu na některém ze široké škály navazujících oborů.

Bakalářský obor Environmentální studia a udržitelný rozvoj

Studijní plán kombinuje ve vyvážené formě přírodní i společenskovední disciplíny, které jsou relevantní pro problematiku environmentálních studií, ochrany přírody a udržitelného rozvoje. Geografické předměty zprostředkovávají potřebné znalosti z oblasti abiotických systémů, ekologické předměty přibližují poznatky biotických systémů. Silnou stránkou oboru je propojení přírodních a společenských věd, které umožňuje komplexní poznání problematiky vztahu člověka a životního prostředí. Metodologické, praktické a jazykově orientované předměty mají za cíl posílit konkurenceschopnost absolventů na trhu práce. V rámci volitelného okruhu státních závěrečných zkoušek si studenti vybírají jedno ze dvou studijních zaměření – Ekonomické aspekty udržitelného rozvoje, nebo Environmentální a rozvojové vzdělávání.

Zaměření **Ekonomické aspekty udržitelného rozvoje** je určeno studentům, kteří mají zájem porozumět ekonomickému přístupu k environmentálním tématům a otázkám udržitelného rozvoje. Studenti se seznámí se základními i alternativními ekonomickými koncepty a metodami, které jsou aplikovány na otázky životního prostředí. Příkladem může být efektivní využívání přírodních zdrojů a snižování znečištění životního prostředí.

Zaměření **Environmentální a rozvojové vzdělávání** je vhodné pro studenty se zájmem o možnosti a způsoby, jakými lze poznatky v oblasti environmentálních a rozvojových studií předávat žákům ve školách i dospělým. Cílem zaměření je v praktické rovině seznámit studenty s participativními metodami, které se při výuce univerzálně používají. Součástí je i teoretický základ pedagogiky a didaktiky a praktický nácvik prezentačních a rétorických dovedností.

Poznámka: předměty volitelného okruhu státní závěrečné zkoušky: (1) Ekonomické aspekty udržitelného rozvoje, (2) Environmentální a rozvojové vzdělávání. * Studenti si volí dle svého zájmu pouze určitý počet předmětů z nabídky.

	POVINNÉ	POVINNĚ VOLITELNÉ*
EKOLOGICKÉ	Základy obecné ekologie Ochrana přírody a krajiny Krajinná ekologie	Základy biologie ochrany přírody Posuzování vlivu na ŽP Environmentální monitoring
ENVIRONMENTÁLNÍ	Úvod do environmentalistiky Environmentální historie Globální environmentální problémy	Environmentální etika Ekologická výchova a environmentální vzdělávání Základy zemědělství a rozvoj venkova
GEOGRAFICKÉ	Meteorologie a klimatologie Hydrologie Geomorfologie Biogeografie Základy humánní geografie 1	Geologie Seminář z meteorologie a klimatologie Pedologie a pedogeografie Cvičení z pedologie a pedogeografie Geografie zemědělství Geografie průmyslu Seminář z hydrologie Regionální politika a regionální rozvoj Politická geografie Regionální geografie ČR 1 a 2 Základy demografie
EKONOMICKÉ	Základy ekonomie Environmentální ekonomie	Management nevládních organizací Alternativní ekonomické směry
OSTATNÍ SPOLEČENSKÉ	Právo životního prostředí	Základy pedagogiky a didaktiky Úvod do prognostiky
METODOLOGICKÉ	Základy aplikované statistiky 1	Kvalitativní metody vědecké práce
ROZVOJOVÉ	Udržitelný rozvoj	Blok expertů 1 a 2 Globální výchova a rozvojové vzdělávání Životní prostředí a rozvoj
PRAKTICKÉ	Environmentálně-geografická exkurze Výběrová praxe Základy geoinformatiky a GIS Práce s GIS	Veřejná správa Projektový cyklus Vyjednávání, facilitace, mediace Komplexní geografická exkurze
JAZYKOVÉ	Anglický jazyk 1 a 2	

Navazující magisterský obor Mezinárodní rozvojová studia

Cílem navazujícího magisterského studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia je připravit odborníky pro řešení teoretických i praktických otázek v oblasti mezinárodního rozvoje v českém prostředí i v zahraničí. Obor umožní studentům prohloubit teoretické znalosti, získat kompetence ve výzkumných metodách a praktické dovednosti k analýze i řešení rozvojových problémů s možností hlubšího zaměření studia v socio-ekonomické či environmentální oblasti.

Absolventi oboru budou připraveni na práci v institucích působících v oblasti mezinárodního rozvoje v České republice i v zahraničí, a to ve veřejném, soukromém, neziskovém i akademickém sektoru. Naši absolventi nachází uplatnění ve státní správě (například Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ministerstvo vnitra ČR či Česká rozvojová agentura), v mezinárodních organizacích (například UNICEF), v neziskových organizacích realizujících rozvojové projekty (Člověk v tísni, Adra, Česká katolická charita), v akademické sféře (Copperstone University v Kitwe v Zambii nebo Univerzita Hradec Králové), ve výzkumných think-tancích (Centre for Global Development, Londýn) či soukromých firmách zabývajících se rozvojovou a související problematikou (Ircan). V neposlední řadě jsou naši absolventi také připraveni k dalšímu studiu a výzkumné činnosti v rámci doktorského studia (Ph.D.) v oblasti rozvojových studií a příbuzných disciplín.

Navazující magisterský obor Mezinárodní rozvojová studia

Studijní plán navazujícího magisterského studia je ucelenou kombinací teoretických, regionálních a metodologických předmětů, které poskytnou studentům znalosti a dovednosti k řešení aktuálních otázek v oblasti mezinárodního rozvoje. Teoretické předměty kladou důraz na rozvojové teorie a politickogeografické procesy v rozvojovém světě. Regionální předměty zkoumají rozvojové příležitosti a rizika v jednotlivých rozvojových regionech.

Studenti mají velký prostor přizpůsobit si zaměření studia podle svých preferencí. Povinně volitelné předměty jsou rozděleny do dvou bloků. V rámci prvního bloku si studenti volí čistě metodologické nebo částečně praktické zaměření studia. V rámci druhého bloku se student rozhodne pro jedno ze dvou nabízených studijních zaměření a podle toho si pak vybere volitelný okruh státní závěrečné zkoušky. Dále si student vybírá volitelné předměty. Studentům, kteří neabsolvovali bakalářský obor Mezinárodní rozvojová studia, jsou doporučeny tzv. vyrovnávací předměty.

Zaměření **Socio-ekonomický rozvoj** je vhodné pro studenty se zájmem o ekonomickou analýzu a řešení ekonomických a sociálních problémů rozvojových zemí. Předměty se orientují na zkoumání mikroekonomických aspektů rozvoje (otázky chudoby, nerovnosti, demografického chování, úspor apod.), lidského kapitálu (zdraví a vzdělání) a mezinárodního obchodu, vše se zaměřením na rozvojové země.

Zaměření **Udržitelný rozvoj** klade důraz na environmentální souvislosti rozvoje. Studenti budou zkoumat různé dimenze konceptu udržitelného rozvoje. Dále se zaměří na specifika vztahu mezi životním prostředím a rozvojem, resp. chudobou v kontextu převažujících ekosystémů rozvojových zemí, včetně možných řešení. Pozornost je věnována také ekonomickému přístupu k životnímu prostředí.

POVINNÉ PŘEDMĚTY	
TEORETICKÉ	Rozvojové teorie
	Geografie globalizace a rozvoje
	Politickogeografické procesy v rozvojovém světě
REGIONÁLNÍ	Rozvojové příležitosti Afriky
	Rozvojové příležitosti Latinské Ameriky
	Rozvojové příležitosti jižní a jihovýchodní Asie
	Rozvojové příležitosti střední Asie a Blízkého východu
JAZYKOVÉ	Konverzace v cizím jazyce
POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY	
BLOK 1 – METODOLOGICKÉ A PRAKTICKÉ (studenti volí dva ze tří předmětů)	Kvantitativní metody v rozvoji
	Kvalitativní metody v rozvoji
	Odborná praxe
BLOK 2 – VOLITELNÉ ZAMĚŘENÍ STUDIA ZAKONČENÉ STÁTNÍ ZKOUŠKOU (studenti volí jedno ze dvou zaměření)	I. Studijní zaměření Socio-ekonomický rozvoj
	- Rozvojová ekonomie
	- Ekonomie lidského kapitálu
	- Mezinárodní obchod a rozvoj
	II. Studijní zaměření Udržitelný rozvoj
	- Environmentální geografie
	- Udržitelný rozvoj
	- Environmentální ekonomie
DOPORUČENÉ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY (kurzivou jsou označené tzv. vyrovnávací předměty určené studentům, kteří neabsolvovali bakalářský obor Mezinárodní rozvojová studia)	
Rozvojová ekonomie a politika 1 a 2	Rozvojová antropologie
Základy aplikované statistiky 2	Evaluace rozvojových projektů
Rozvojová spolupráce	Konfliktní oblasti v současném světě
Blok expertů 1 a 2	Komunitní rozvoj a participace
Development Challenges 1 a 2	Indexy a indikátory rozvoje
Geografie České republiky	Geografická exkurze do rozvojového regionu
Přírodní faktory podmiňující rozvoj	Exkurze do rozvojových institucí
Regionální politika a regionální rozvoj	Globální zdraví 2
Sport a rozvoj	
Informace zde uvedené jsou podmíněné reakreditováním navazujícího magisterského oboru Mezinárodní rozvojová studia od akademického roku 2015–2016.	

Anglický magisterský studijní obor International Development Studies

V akademickém roce 2014–2015 byl otevřen nový navazující magisterský obor *International Development Studies* s kompletní výukou v anglickém jazyce. Nový obor posiluje internacionalizaci katedry a zdůrazňuje její strategickou ambici stát se významným evropským pracovištěm v oblasti mezinárodního rozvoje.

Studium je dvouleté, probíhá v prezenční formě a je určeno nejen pro studenty bakalářského stupně oboru Mezinárodní rozvojová studia, ale i pro absolventy jiných příbuzných společenskovědních i přírodovědných oborů se zájmem o problematiku rozvoje méně rozvinutých zemí.

Obor poskytuje studentům potřebné znalosti a dovednosti pro hlubší analýzu problémů rozvojových zemí a politik mezinárodního rozvoje, včetně realizace kvantitativního a/nebo kvalitativního výzkumu. Studijní plán oboru je postaven na třech základních pilířích:

- teoretický základ – sedm povinných teoretických předmětů a tři diplomové semináře;
- metodologické kompetence – výběr kvantitativních a/nebo kvalitativních metod;
- regionální orientace – dva povinně volitelné předměty aplikující teoretické poznatky na příležitosti rozvoje regionů (studenti si mohou vybrat z celkem čtyř rozvojových regionů: Afrika, Latinská Amerika, jihovýchodní Asie a Blízký východ a Střední Asie).

Absolventi oboru budou kvalifikováni pro práci v oblasti mezinárodního rozvoje ve vládních, soukromých i neziskových organizacích jak v rámci svých domovských zemí, tak pro mezinárodní organizace celosvětově. Další uplatnění mohou nalézt na akademických a jiných vědecko-výzkumných pracovištích.

POVINNÉ PŘEDMĚTY	
ROZVOJOVĚ-GEOGRAFICKÉ	Development theories
	Development assistance
	Geography of globalization and development
	Politicogeographical processes in the developing world
EKONOMICKÉ	Development economics
ENVIRONMENTÁLNÍ	Environmental geography
	Sustainable development
POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY	
BLOK 1 – METODOLOGICKÉ (studenti volí jeden ze dvou předmětů)	Quantitative methods in development
	Qualitative methods in development
BLOK 2 – REGIONÁLNÍ (studenti volí dva ze čtyř předmětů)	Development opportunities of Africa
	Development opportunities of Latin America
	Development opportunities of South and Southeast Asia
	Development opportunities Central Asia and Middle East
BLOK 3 – OSTATNÍ	Global challenges
	Development challenges 1 and 2
	International political economy of development
	Global environmental issues
	Project cycle
	Evaluation of development projects
	Negotiation, facilitation, mediation
	Community development and participation
	Internship

Doktorský studijní obor Mezinárodní rozvojová studia

Doktorské studium oboru Mezinárodní rozvojová studia vychází z rostoucího celospolečenského zájmu o vysoce odborné znalosti a dovednosti v oblasti rozvojových studií a rozvojového výzkumu. Je určeno nejen absolventům magisterského oboru Mezinárodní rozvojová studia, ale i jiných relevantních disciplín (například geografie, mezinárodních vztahů, ekonomie, environmentalistiky a dalších). V rámci studia musí doktorandi absolvovat několik povinných a volitelných předmětů, které mají za cíl podpořit jejich teoretické, metodologické a jazykové kompetence. Doktorské studium je však postaveno zejména na samostatné odborné práci a hlubší vědecko-výzkumné a publikační činnosti v širokém spektru oblastí mezinárodního rozvoje.

Absolventi doktorského studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia budou schopni analytického i syntetického myšlení a tvůrčí vědecké práce, které se opírají o nejnovější poznatky z geografických, environmentálních a socio-ekonomických disciplín. Díky teoretické, metodologické a jazykové výbavě dokáží absolventi porozumět rozvojovým otázkám v jejich mezioborovém a společenském kontextu, a mohou tak najít uplatnění nejen ve výzkumných a vysoce odborných institucích, ale také v neziskovém a soukromém sektoru v českém i mezinárodním prostředí.

Studenti

Bejdžink

Každý listopad organizují studenti jedinečnou akci, na které nesmí chybět žádný správný MRSák nebo ESURák – Bejdžink. Tato akce se vždy nese v tematickém duchu (v minulosti to byli například superhrdinové, sekty nebo vyrovnávání se s globalizací), přičemž každý ročník má za úkol připravit si krátkou vtipnou scénku, v níž znázorní svoji roli v daném tématu. Během večera jsou všem studentům představeni noví prváci (bakaláři i magistři), kteří jsou po splnění tradičního rituálu pasováni za právoplatné MRSáky nebo ESURáky. Akce se účastní nejen současní studenti, ale zvaní jsou i bývalí studenti a všichni příznivci MRS a ESURu.

Víkend pro prváky

Víkend pro prváky je přípravné setkání pro studenty prvního ročníku bakalářského a magisterského oboru (v případě, že studovali bakalářský obor jinde), které se tradičně koná na začátku zimního semestru. Během víkendu mají studenti možnost blíže poznat nejen své nové spolužáky, ale také vyučující. Rovněž mají možnost dozvědět se základní informace o studiu, katedře a také o možnostech praxí, stáží a studia v zahraničí. V rámci víkendu pro prváky se studenti potkají se zajímavými lidmi z praxe, kteří jim přiblíží některá zajímavá rozvojová či environmentální témata. Součástí setkání jsou také seznamovací aktivity a zážitkové hry.

Z úspěchů studentů

Studentská vědecká soutěž 2014 – Cena děkana PŘF UP 2014

Mgr. Kristýna Lungová – Role vody v rozvoji Haiti se zaměřením na severozápadní region
Celkový vítěz oboru Vědy o Zemi

Cena rektora UP 2013 za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů (kategorie Vědy o Zemi)

Bc. Kateřina Procházková – Alternative tourism and sustainable development in the small island Caribbean: Case study of Dominica, West Indies
1. místo

Cena rektora UP 2013 za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů (kategorie Vědy o Zemi)

Mgr. Eva Komlossyová – Evaluation of peacebuilding projects: Case study of Bosnia and Herzegovina
2. místo

Studenti a absolventi – Co mi dávají nebo dala Mezinárodní rozvojová studia?

Bc. Kateřina Hradilová, studentka magisterského oboru

„Studium na Katedře rozvojových studií mi umožnilo porozumět problémům rozvojových zemí z různých perspektiv. Během studia se mi naskytlo mnoho příležitostí rozšířit si obzory v zahraničí, například díky exkurzi do mezinárodních institucí v Ženevě a Bruselu, letní škole rozvojové spolupráce v Belgii nebo studijnímu programu Erasmus ve Francii. Z hlediska pracovního uplatnění je specializace v tomto oboru velkou výhodou. Já jsem se rozhodla pro ekonomické zaměření, které pro mě bylo nejen odborným přínosem, ale také cestou ke stáži v Mezinárodním obchodním centru v Ženevě.“

Mgr. Jakub Ambros, student doktorského oboru

„Studium na katedře mi především poskytuje silné zázemí. Díky tomu, že jsem studentem doktorského studia, mám možnost zúčastnit se různých kurzů, letních škol, nebo třeba můžu vyjet na dlouhodobou zahraniční stáž. Na studiu oceňuji široký výběr aktuálních témat (ekonomické, geografické, environmentální), kterými se člověk během studia může zabývat a může se v nich dále specializovat. Také se mi líbí nádherné historické město Olomouc a výuka v angličtině.“

Mgr. Lenka Sobotová, nezávislá konzultantka

„Kromě získání znalostí a informací z různých oblastí rozvojových studií mi studium na katedře umožnilo věnovat se i dalším souvisejícím aktivitám, jako jsou dobrovolnictví, kurzy, stáže v zahraničí nebo terénní výzkum v zahraničí. Především díky možnosti cestovat jsem získala neocenitelné zkušenosti, které mi pomohly najít práci v oboru. Jako velké plus vnímám i praktické předměty v angličtině zaměřené na aktuální rozvojová témata a trendy nebo praktické dovednosti pro realizaci projektů ZRS.“

Mgr. Magdaléna Jochcová, programová administrátorka pro Moldavsko, Oddělení humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, Charita ČR

„Během studií jsem se kromě širokých teoretických znalostí, které tento obor nabízí, snažila vždy získávat i ty praktické. Působila jsem jako dobrovolník v několika neziskových organizacích a díky podpoře katedry a různým studentským programům jsem měla možnost podniknout i výzkumné cesty do Nepálu a Peru. V rámci programu Evropské dobrovolné služby jsem strávila osm měsíců v Gruzii prací pro neziskovou organizaci DRONI. Tyto nabyté vědomosti a zkušenosti mě formovaly nejen profesně, ale především po osobní stránce.“

Zahraniční vztahy: ERASMUS studium

Katedra rozvojových studií dlouhodobě významně podporuje zahraniční mobilitu studentů. V rámci programu ERASMUS+ mohou naši studenti strávit na zahraniční univerzitě celkem 12 měsíců na každém stupni studia (Bc., Mgr., Ph.D.). Studijní pobyty v zahraničí přináší studentům nové znalosti a životní zkušenosti z kulturně odlišného prostředí, což je pro práci v oblasti mezinárodního rozvoje nezbytné. S dlouhodobým pobytem přichází také zdokonalení jazykových znalostí, které jsou nepostradatelné na dnešním pracovním trhu.

Všechny zkoušky a kredity získané v zahraničí se započítávají do studia na mateřské univerzitě. V současné době Katedra rozvojových studií nabízí možnost studia v rámci Evropské unie na více než 20 univerzitách, kde studenti mohou studovat v angličtině, němčině, francouzštině nebo španělštině. Jedná se o následující univerzity:

Katedra rozvojových studií je také součástí programu ERASMUS MUNDUS, který umožňuje mobilitu studentů i za hranice EU. Program **EUSA_ID** nabízí možnost výměny mezi evropskými a jihoafrickými univerzitami. Studenti doktorského programu UP v Olomouci tak mohou studovat jeden rok na jedné z univerzit v Jihoafrické republice.

Marek Jedlička

(Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Španělsko)

„Vyjet během studia do zahraničí na studijní pobyt, ať už za studiem nebo za poznáním, považuji skoro za povinnost. Vidět a hlavně zažít nová místa, novou společnost a jiné poměry, nám pomáhá uvědomit si, jak žijeme my sami. Během pobytu jsem navštívil všech sedm ostrovů, z nichž každý je zcela jedinečný. Všechny jsou jako otevřená učebnice geografa či geologa. Erasmus studenti na UPGC jsou bráni jako rovnocenní s místními studenty, ale i tak má člověk spoustu času zaměřit se na to, co ho zajímá a baví. Tak jak to dělají místní.“

Zahraniční vztahy

Zahraniční stáže a praxe

Katedra rozvojových studií svým studentům nabízí pestrou nabídku zahraničních praxí a stáží. Studenti si mohou sami vyhledat hostitelskou organizaci (mělo by se jednat o rozvojově relevantní vládní nebo nevládní organizace, soukromé firmy, akademické instituce či think-tanky), popřípadě jim s výběrem a vyjednáváním stáže či praxe pomohou pracovníci katedry. K usnadnění spolupráce mezi univerzitou a hostitelskými organizacemi slouží nová webová aplikace INTLAG.

Exkurze

Studenti mají během studia možnost si zapsat volitelný předmět „Zahraniční exkurze“ do (a) rozvojových regionů (např. Moldavsko) nebo do (b) evropských metropolí (Brusel, Štrasburk, Vídeň, Bratislava, Ženeva, atd.), ve kterých sídlí významné mezinárodní instituce a organizace, jež jsou aktivní v oblasti mezinárodního rozvoje. Během exkurze mají studenti příležitost lépe porozumět jejich fungování, ale také s odborníky diskutovat aktuální rozvojová témata, konkrétní možnosti stáží, případně budoucího zaměstnání. Exkurze trvají přibližně 5–10 dní. Mimo zahraniční exkurze Katedra rozvojových studií organizuje také exkurze do českých institucí aktivních v oblasti mezinárodního rozvoje (v rámci oboru MRS) nebo v environmentální oblasti (v rámci oboru ESUR).

Vavrouškovo stipendium

Katedra rozvojových studií prostřednictvím Vavrouškova stipendia podporuje zahraniční studijní pobyty, odborné stáže a výzkumné projekty studentů oborů MRS a ESUR v rozvojových regionech. Výzvy k předkládání projektů bývají každoročně vyhlašovány jak v zimním, tak v letním semestru.

Projekty zahraničních mobilit

Dvakrát za rok mají studenti možnost žádat o finanční příspěvek na zahraniční výzkumné stáže v rámci tzv. „projektů zahraničních mobilit“. Bližší podmínky programu jsou k dispozici na webových stránkách Zahraničního oddělení Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, které má administraci výzev na starosti (<http://www.prf.upol.cz/menu/zahranicni-vztahy/zahranicni-staze/>).

Výuka zahraničních lektorů u nás

Jednou z priorit Katedry rozvojových studií je spolupráce se zahraničními pracovišti, která nabízejí studijní programy v oblasti mezinárodního rozvoje či environmentálních studií nebo se věnují rozvojovému či environmentálnímu výzkumu. Cílem spolupráce je nejen sdílení zkušeností a výzkumná spolupráce, ale také snaha o rozšíření nabídky vyučovaných předmětů či zařazení specializovaných témat vyučovaných zahraničními lektory.

Vyučující

Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.

Vedoucí katedry a zakladatel studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia, člen Řídícího výboru Millenium Project a předseda České asociace Římského klubu. Profesně se orientuje na globální environmentální problémy, udržitelný rozvoj a studia možných budoucností (foresight). Autor řady odborných i populárně-naučných publikací, např. *Chválí Tě sestra Země* (1998), *Křižovatky budoucnosti* (1999), *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje* (2004), *Marshall Plan for Haiti* (2008) nebo *Udržitelný rozvoj* (2010).

Mgr. Zdeněk Opršal, Ph.D.

Zástupce vedoucího katedry, v oblasti rozvojových studií se zabývá problematikou rozvojové spolupráce vynořujících se donorů a efektivitou rozvojové spolupráce. V oblasti environmentálních studií se soustředí na krajinnou ekologii a změny ve využití krajiny. V obou oblastech také publikuje odborné články a příspěvky. Zajímá ho vztah mezi problematikou rozvoje a životního prostředí (socioekologické systémy, politická ekologie a environmentální historie). Směry zájmu se promítají do výuky například v rámci předmětů Environmentální geografie či Geografie globalizace a rozvoje.

Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D.

Vzděláním biolog a environmentalista, věnuje se společenskovedním aspektům ekologických problémů, zejména environmentálním otázkám ve vztahu k přírodovědnému poznání a dějinám západního myšlení o přírodě. O těchto tématech publikuje v domácím i zahraničním tisku. Je dlouhodobě angažován v organizaci interdisciplinárního dialogu mezi vědními obory, zejména ve vztahu k environmentálním otázkám. Spoluorganizuje Letní filosofickou školu v Dubu nad Moravou, Interdisciplinární seminář v Nečtiněch či přednáškové cykly v rámci Ekologických dnů Olomouc.

Ing. Mgr. Jaromír Harmáček, Ph.D.

Odborný asistent, zabývá se rozvojovou ekonomikou a sociální a ekonomickou statistikou, které aplikuje na ekonomicko-rozvojovou problematiku rozvojových zemí, zejména Afriky, Blízkého východu a nejméně rozvinutých zemí (LDCs). Je autorem a spoluautorem několika odborných článků, autorem odborné monografie o nejméně rozvinutých zemích a spoluautorem Encyklopedie rozvojových studií. Kromě práce rád poznává země, o kterých učí, a je příznivcem sportu i dobrých filmů a hudby.

Mgr. Simona Šafaříková, Ph.D.

Odborná asistentka, věnuje se rozvojové problematice se zaměřením na asijský kontinent, dále globálnímu rozvojovému vzdělávání a roli sportu a pohybových aktivit při řešení rozvojových problémů. Zabývá se také kvalitativními výzkumnými metodami. O roli sportu v rozvoji publikovala několik odborných článků a je taktéž spoluautorkou Encyklopedie rozvojových studií.

Mgr. Miroslav Syrovátka

Vyučuje ekonomické předměty, obecné (Základy ekonomie) i se zaměřením na rozvojové země (Rozvojová ekonomie a politika). Výzkumně se specializuje na rozvojové a environmentální ukazatele a na oblast mezinárodní rozvojové politiky. Je autorem odborných publikací například o měření efektivnosti rozvojové pomoci, indexu lidského rozvoje, ekologické stopě a o environmentálních politikách rozvinutých zemí.

Mgr. Jiří Pánek

Asistent, vzděláním geoinformatik, který se věnuje geografickým informačním systémům (GIS) v rozvoji, participativním GIS, geoinformatice ve vzdělávání a komunitnímu mapování. Pracoval na různých mapovacích projektech v Keni a Jihoafrické republice a studoval komunitní rozvoj v Indii. Podílí se na realizaci několika projektů katedry, pravidelně publikuje odborné i populárně naučné články a je spoluzakladatelem internetového magazínu o geoinformatice GISportal.cz.

Mgr. Lenka Dušková

Asistentka, vystudovala obor Politologie, zabývá se tématy bezpečnost a rozvoj, „conflict sensitive development“, využívání technik mediace a facilitace v projektovém řízení v nestabilních či post-konfliktních oblastech. Je editorkou a spoluautorkou publikace Encyklopedie rozvojových studií a odborných článků zabývajících se bezpečností a rozvojem. Dále se věnuje kvalitativním výzkumným metodám a jejich specifickým v rozvojovém výzkumu.

Mgr. Petr Pavlík

Asistent a projektový manažer. Zabývá se environmentální ekonomikou a ekonomikou přírodních zdrojů, kde se zaměřuje především na vztah mezi ekonomickým růstem a degradací životního prostředí. Dále se zabývá historií ekonomického myšlení a alternativními ekonomickými přístupy. Mimo akademickou činnost se věnuje řízení evropských projektů, které katedra realizuje.

Mgr. Lenka Mařincová

Vystudovala obor Mezinárodní rozvojová studia a momentálně pokračuje v doktorském programu. Zabývá se především problematikou zdraví a zdravotnictví nejen v rozvojových zemích. Během studií se zúčastnila několika projektů a stáží v zahraničí. V roce 2011 působila v rámci projektu GLEN jako dobrovolník v organizaci SCDI podporující komunitní rozvoj lidí žijících s HIV/AIDS v Hanoji. Zkušenosti z Vietnamu, Laosu a Kambodži ji inspirují při dalším vzdělávání a práci v oblasti globálního zdraví a globálního rozvojového vzdělávání.

Radka Cahlíková, M.A., M.Sc.

Vystudovala politologii se specializací na mezinárodní a komparativní právo a následně mezinárodní vztahy. Dobrovolnická činnost v neziskové organizaci Operation Rainbow v nejchudších regionech Latinské Ameriky ji inspirovala dále se vzdělávat na poli globálního zdraví. Od ukončení studia se aktivně věnuje globálnímu zdraví a všeobecně zdravotní problematice převážně v rozvojových regionech. Vyučuje předměty Globální zdraví I a II a Anglický jazyk. V současné době je studentkou doktorského studia a koordinátorkou pro anglický magisterský studijní program International Development Studies.

Mgr. Eva Komlossyová

Studentka doktorského studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia a vyučující předmětu Management projektového cyklu. Ve svém výzkumu se věnuje problematice budování míru (*peacebuilding*) v post-konfliktních oblastech, obzvláště v regionu západního Balkánu, a metodám hodnocení rozvojových a peacebuildingových projektů.

Mgr. Martin Schlossarek

Interní doktorand, věnuje se rozvojové problematice se zaměřením na subsaharskou Afriku a venkov, rozvojové spolupráci a mikrofinancování. Podílí se také na výuce ekonomických předmětů a statistiky. Ve volném čase se věnuje neziskovce Maendeleo, kterou v roce 2011 založil, a která poskytuje mikropůjčky zemědělcům ve východoafrické Tanzanii.

Významné publikace členů katedry

Vybrané knihy

Lenka Dušková, Jaromír Harmáček, Petra Krylová, Zdeněk Opršal, Miroslav Syrovátka, Simona Šafaříková a kol.: Encyklopedie rozvojových studií

Encyklopedie rozvojových studií je první publikací tohoto druhu v českém jazyce. Unikátní publikace obsahuje celkem 180 rozvojově zaměřených hesel z několika vědních oborů (zejména ekonomie, sociologie, politologie, geografie, environmentalistiky aj.). Jednotlivá hesla jsou vysvětlena poměrně široce, čímž zprostředkovávají porozumění mnohdy složitých konceptů široké cílové skupině čtenářů.

Pavel Nováček: Udržitelný rozvoj

Tato knížka je pokusem o komplexní přístup k udržitelnému rozvoji. Na více než 400 stranách se autor zabývá řadou témat, od kritické diskuse konceptu udržitelného rozvoje, přes analýzu řady globálních problémů, až po otázky globálního řízení a rozvojové spolupráce. V publikaci je zařazena také část věnovaná zkoumání možných budoucností (*foresight*), což odráží autorův dlouhodobý profesní zájem o tuto oblast. Publikace byla přeložena také do anglického jazyka.

Jaromír Harmáček: Teorie, realita a rozvojové souvislosti ekonomického růstu v nejméně rozvinutých zemích (LDCs)

Nejméně rozvinuté země (LDCs) tvoří skupinu 48 nejchudších zemí světa, z nichž většina leží v subsaharské Africe. LDCs v uplynulých padesáti letech dosahovaly nejhorších výsledků v oblasti ekonomického růstu i lidského rozvoje. Autor se zabývá otázkou, jaké faktory zapříčinily zaostávání těchto zemí a jestli a jak je možné dosáhnout v nich ekonomického, sociálního i lidského rozvoje.

Pavel Nováček (ed.): Rozvojová studia – vybrané kapitoly

Publikace by měla zájemcům o rozvojová studia napomoci k první orientaci v této interdisciplinární oblasti. Kniha nemá ambici pokrýt všechna relevantní témata, spíše než o komplexní úvod se jedná o vybrané kapitoly z dané problematiky. Kapitoly zahrnují různorodá témata, například problematiku rozvojové spolupráce, mikrofinancování, role sportu v rozvoji, globální aspekty zdraví a další.

Zdeněk Opršal: Mezinárodní rozvojová spolupráce: vybrané aspekty

Publikace si klade za cíl obeznámit čtenáře s komplexní problematikou mezinárodní rozvojové spolupráce. V úvodní části se zabývá samotným pojetím rozvoje a základními pojmy, klasifikacemi a modalitami rozvojové pomoci. Druhá část podrobněji rozebírá role jednotlivých klíčových aktérů v mezinárodní rozvojové spolupráci (např. tradiční i noví dvoustranní donoři, Evropská unie, OSN). Závěrečná část diskutuje problematiku efektivity rozvojové pomoci.

Vybrané aktuální výzkumné publikace

Syrovátka, M., Hák, T. (*in press*) Measuring rich-country policies towards the global environment: A critical analysis of the environmental component of the Commitment to Development Index. *Journal of Environment & Development*.

Opršal, Z., Harmáček, J., Syrovátka, M. (*in press*) The allocation of Czech foreign aid in Sub-Saharan Africa: The influence of historical relationships. *International Journal of Economic Policy in Emerging Economies*.

Nováček, P., Mederly, P. (*in press*) How to measure progress towards quality and sustainability of life? *Ekológia* 34 (1).

Pánek, J. 2015. How participatory mapping can drive community empowerment – a case study of Koffiekraal, South Africa. *South African Geographical Journal* 97 (1), 18–30.

Kladivo, P., Nováček, P., Macháček, T., Teichmann, J. 2014. The State of the Future Index for the Czech Republic. *Moravian Geographical Reports* 22 (3), 42–52.

Krylová, P., Syrovátka, M., Opršal, Z. 2013. Assessing the aid effectiveness of the Czech Republic: Commitment to Development Index and beyond. In: Horký-Hlucháň, O., Lightfoot, S. (eds.) *Development policies of central and eastern European states: From aid recipients to aid donors*. London: Routledge.

Projekty katedry

Katedra usiluje o neustálé zlepšování kvality jí nabízených oborů a předmětů. Z toho důvodu pravidelně realizuje řadu projektů, které přispívají ke zvyšování kapacit v oboru rozvojových studií. Patří mezi ně především projekty Evropského sociálního fondu nebo aktuální projekt **Uplatnitelnost v praxi pro studenty rozvojových studií (UP PSTROS)**. Díky těmto projektům mohou studenti navštěvovat řadu inovovaných či zcela nových předmětů. Akademiké pracovníci i studenti se prostřednictvím projektů mohou zapojovat do zahraničních odborných stáží nebo se účastnit setkání s odborníky z celého světa.

Katedra klade důraz také na podporu informovanosti a diskuzí o rozvojových tématech mezi širokou veřejností. Je řešitelem řady osvětových projektů, při jejichž realizaci dává možnost uplatnit se také mnoha svým studentům a absolventům. Velkou roli hraje podpora z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Příkladem takového projektu je **Letní škola rozvojové spolupráce**, která v roce 2015 oslaví osmnácté narozeniny. Za dobu své existence se stala uznávanou událostí, kde se setkávají zejména vysokoškolští studenti, odborníci z oboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci i široká veřejnost. Účastníci získají aktuální poznatky z oblasti rozvojové spolupráce a participují na diskusích a workshopech.

Odbornost v oblasti spolupráce na úrovni vysokých škol dokládá úspěch projektu **Zvyšování kvality vysokého školství v Bosně a Hercegovině, Moldavsku a Srbsku**. Cílem projektu bylo zkvalitnění výuky a rozšíření nabídky vyučovaných předmětů na partnerských univerzitách a navázání další meziuniverzitní spolupráce. Do projektu byly zapojeny University of Mostar, Academy of Economic Studies of Moldova a University of Belgrade.

V oblasti globálního rozvojového vzdělávání (GRV) katedra realizovala projekt **Skauti pro rozvoj** zaměřený na podporu práce s tématy GRV ve skautském hnutí formou nejrůznějších aktivit, her a programů. Druhým příkladem inovativního přístupu ke GRV a osvětě je projekt **Kde a jak Česká republika pomáhá**, který umožnil vznik multimediálního webového atlasu o prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

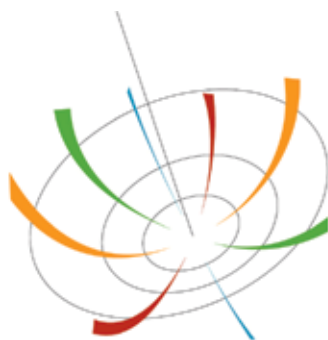
V neposlední řadě KRS stála za vznikem **série dokumentárních filmů s názvem Cesty české rozvojové spolupráce**. Filmy přibližují projekty české zahraniční rozvojové spolupráce v prioritních zemích (Srbsko, Moldavsko, Mongolsko a Bosna a Hercegovina) a jsou volně dostupné například na portálu YouTube.

Na filmovou tvorbu pak katedra navázala v roce 2014 přípravou krátkometrážního filmu v rámci projektu **Rozvoj za pět minut 2015!**. Ten přiblížil stav plnění Rozvojových cílů tisíciletí a předcházela osvětovým akcím, které bude katedra realizovat v průběhu roku 2015 – Evropského roku rozvoje.

Popisy fotek

1. Budova Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
2. V Thajsku jsou rozšířené tzv. plovoucí trhy, na nichž se zákazník může najít a nakoupit různé zboží.
Rob Sheridan | www.flickr.com
3. Lesy poskytují řadu ekosystémových služeb, které jsou důležité pro udržitelný rozvoj lidské společnosti.
Pavel Ahmed | www.flickr.com
4. Morro dos Prazêres je jednou z favel (jak jsou slumy v Brazílii nazývány) v Rio de Janeiro.
dany13 | www.flickr.com
5. Pavoučí sítě pokryly stromy v pákistánském regionu Sindh poté, co jej v roce 2010 zasáhly záplavy.
UK Department for International Development | www.flickr.com

Informační brožura Katedry rozvojových studií PŘF UP pro rok 2015
Více informací naleznete na **www.development.upol.cz**.

Katedra rozvojových studií
Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého

www.development.upol.cz